

raliter potest esse certus de fructibus, et non aliter.

8. *Præcedens assertio limitanda est, dummodo per illum non stet possessionem non accipere.* — Videtur ergo hæc opinio satis probabilis. Addita vero est illa restrictio, dummodo per aliquem non stet quominus possessionem beneficii consequatur; quia si vel malitiose moras prætendat, aut negligenter se gerat, non debet fraudus, vel negligentia illi prodesse, neque Ecclesia privanda est officio suo propter culpam beneficiati. At vero si moralem diligentiam adhibeat, rationabiliter excusat ab onere recitandi, donec possessionem accipiat. Quod si tunc inveniat aliquos fructus correspondentes priori tempori, ex quo titulum accipit, id accidentarium est; nam sæpe etiam contingere potest ut nulli sint, et nullum erit inconveniens, quod pro illo tempore stipendum aliquantulum augeatur: nam interdum etiam contingit, ut successor reservertur omnes fructus, non solum a tempore accepti tituli, sed etiam a tempore vacationis beneficii, quo tempore futurus successor recitare non tenebatur. Denique si debitum usum et institutionem beneficii consideremus, illud augmentum in commodum Ecclesiæ, et usum pauperum maxima ex parte redundare debet, et non est a ratione alienum, ut inde etiam possit juvari beneficiatus ad majores alias expensas, quæ in initio suscepti beneficii fieri solent.

9. *Qui per litem impeditur ne possessionem accipiat beneficii cuius habet titulum, pro eo tempore ratione solius tituli deobligatur recitando.* — *Navarri sententia in contrarium.* — Ex hac vero solutione a fortiori infertur, quotiesquis, recepto titulo et acquisito jure in beneficium, per litem impeditur ne possessionem accipiat, non teneri pro eo tempore ad recitandum ratione solius tituli. Patet ex illo principio, quod caret possessione, et per eum non stat. Et ita tenent autores proxime citati. Contrarium tamen tenet Navar., d. c. 7 de Orat., num. 28, dicens, habentem justum titulum beneficii, si pro illo ejusque possessione litigat, et habita sententia adepturus sit fructus illius temporis, obligari ex vi tituli ad recitandum, secundum omnes, inquit, etiamsi non accepisset, neque accipere posset possessionem, quicquid præfati tanquam magis Theologi, quam Canonistæ senserint. Ipse vero neminem in particulari pro sua sententia refert: ad illam tamen videtur accessisse Ledesm., in 4, p. 1, q. 16, art. 4, dub. 5, prop. 6, quam-

vis non explicit an loquatur de illo qui possessionem non habet. Præterea, quod me magis movet, Navarrus nullum jus seu decretum adducit, quod Theologum cogat a Theologis dissentire. Sed hac tantum ratione utitur, quod fructus recepti saltem post litis contestationem actori debentur, si vincat, etiamsi contra possessorem supra proprietatem litiget, tam in spiritualibus quam in profanis.

10. *Ostenditur durante lite neminem ratione solius tituli teneri ad recitandum, contra sententiam Navarri.* — Verumtamen hæc ratione non cogit; nam, esto debeantur fructus, si vincat, multis tamen modis fieri potest ut non vineat, etiamsi justum titulum habere videatur; cur ergo in illo dubio obligabitur quis ad recitandum, cum in jure expresse cautum non sit? Item hujusmodi lites tam solent esse diuturnæ ac morosæ, ut sit valde consuetum, et fortasse optimum consilium, non obstante justo titulo, compositionem facere cum intruso, et relinquere illi fructus quos accepit, vel magnam eorum partem; ergo illud debitum est valde incertum, et morale est ut non perducatur ad effectum; ergo non est salis ut statim ac sine mora quis obligetur. Præterea, vel alius litigans possidet beneficium, vel neuter possidet: si alius possidet, ille tenetur pro tunc recitare, quia tenetur ad totam administrationem beneficii, et quia necesse est ut saltem habeat titulum coloratum, et actu fruatur beneficio, ratione possessionis et actualis ministerii, et ob illum exteriorem titulum, ut sie dicam, seu speciem veri tituli; ergo non est cur pro eo tempore alter obligetur, quia omnino est ab administratione remotus, et quia non oportet ut hoc pecuniale onus duabus imponatur. Si vero neuter possidet, cur ille, qui putat se habere justum titulum, obligandus est ad statim recitandum, cum nihilominus res sit dubia, et per illum non stet quominus litiget, vel caret beneficio, et labores multos et expensas pati prius deleat, quam beneficium pacifice possideat? Et profecto videretur potius obligandus ad recitandum is, qui injuste litigat, et impedit alium, quia ille etiam injuriosus est Ecclesiæ, quam privat suo debito ministro; et ideo videtur obligandus ut subeat onera, quibus possit aliquo modo Ecclesiæ incommodum recompensare. Vel certe si uterque litigans putat se habere jus, et bona conscientia litigat, necesse est ut causa sit dubia; ideoque difficile videtur aut utrumque obligare ad recitandum, cum beneficium non postulet duplex officium, neque

tunc sit divisum inter duos; aut obligare unum potius quam alterum, cum moraliter non appareat major ratio, quando uterque invincibiliter putat, ut supponimus, se habere jus. Neuter ergo videtur obligandus: et quod tunc Ecclesia patiatur, et careat illo servitio vel officio, est per accidens, nam tunc est beneficium quasi vacans. Est ergo hæc pars satis probabilis, supposita probabilitate prioris fundamenti, quod pacifica possessio requiratur ad obligationem recitandi titulo beneficii.

CAPUT XX.

AN JUSTE POSSIDENS BENEFICIUM, ET NON RECIPIENS FRUCTUS, EXCUSETUR, VEL OBLIGETUR RECITARE.

1. *Prima assertio: post titulum et pacificam possessionem beneficii statim quis tenetur recitare, licet statim fructus non percipiat, dummodo speret percipere.* — Dico primo: post titulum et pacificam possessionem beneficii, statim quis tenetur recitare, quamvis fructus beneficii non statim accipiat, si habet moralem spem certam obtinendi illos. Ita docent Navarrus, Turrecremata, Paludanus, Corduba, Sylvester, ac Medina locis citatis; et Toletus, lib. 2 sue Instructionis, c. 14, in fine, quamvis ille etiam de non habente possessionem loqui videatur. Tamen post acceptam possessionem fere omnes Doctores videntur in hoc convenire, et probari potest ex jure: nam ille tenetur ad recitandum, qui habet beneficium; sed ille jam perfecte et complete habet, quandoquidem et est dominus, et possidet; ergo tenetur ad recitandum, nam iura obligant habentem beneficium. Deinde, ad hanc obligationem non est necessaria anticipata perceptio fructuum: alias nisi quis cum possessione beneficii inveniat fructus, quos statim accipiat, non obligabitur statim ad recitandum, quod ridiculum est; sufficit ergo expectatio fructuum beneficii jam possessi. Quod autem hæc expectatio brevior vel longior futura sit, non potest variare obligationem, cum nullus terminus certi temporis in hoc sit jure prescriptus, nec ratione possit designari. Satis ergo est quod expectatio sit moraliter certa, licet executio moras alias vel difficultates habeat. Tandem ille, qui sic possidet beneficium, habet administrationem ejus, et tenetur ad alia onera beneficii; ergo etiam ad hoc onus recitandi. Imo si beneficium inserviat ut potest, vix potest non habere aliquod emolumenitum, vel

distributionum, vel oblationum, quæ ad altare fiunt, vel aliud simile pro qualitate beneficii: hoc autem per se satis est ad obligationem recitandi.

2. *Secunda assertio: qui beneficium, et administrationem ejus acceptat cum onere solvendi alteri omnes fructus in pensionem, licet integræ solvat, adhuc obligatur ad recitandum ratione illius.* — Dico secundo: qui beneficium et administrationem ejus acceptat et recipit cum onere solvendi alteri omnes fructus in pensionem, licet integræ illos solvat, non liberatur ab obligatione recitandi horas canonicas ratione talis beneficii. Hæc assertio in ordine ad externam praxim (ut ita dicam) videri potest non multum referre, quia sic beneficiati esse solent clerici in sacris, et ita si non recitent, non excusabuntur a culpa mortali, et semper excusabuntur ab obligatione restituendi, cum fructus non percipient. Nihilominus tamen et erit gravior culpa, si utroque titulo ordinis et beneficii tenentur, et sæpe poterunt non esse clerici in sacris, praesertim in canonicatibus, et aliis similibus præbendis, et tunc ex sola obligatione beneficii pendebit tota ratio culpæ. Probatur ergo assertio primo, in ordinario modo obtinendi hæc beneficia per voluntarium consensum; nam qui sic recipit beneficium voluntarie, et quasi ex pacto, obligatur ad illius beneficii administrationem, et cedit juri suo quoad fructus in favorem alterius; ergo tenetur integræ administrare beneficium; ergo et recitare: nam hæc est una ex potissimum partibus illius administrationis. Patet consequentia, quia volenti et consentienti non fit injury, et quia unusquisque tenetur implere pacta et promissa, et quia neque Papa sic conferens beneficium, intendit auferre illi hoc onus, neque ipse potest sua se voluntate liberare, cum sit intrinsecum ipsi beneficio.

3. *Probatur assertio.* — Et confirmatur primo, quia sicut fructus beneficii dantur propter officium recitandi, ita etiam dantur propter officium ministrandi sacramenta, si sit beneficium euratum, vel propter assistentiam in choro, si sit canonicatus, et sic de aliis; sed non obstante pensione omnium fructuum, ille tenetur ad cætera munia beneficii, et ad residendum; ergo eadem ratione tenebitur ad recitandum. Confirmatur secundo, quia pensionarius, postquam omnino reliquit beneficium, non tenetur ad officium canonicum recitandum, ut infra dicemus; ergo oportet ut qui accipit beneficium, illam obligationem in se recipiat, alioquin et divinus cultus notabiliter

minueretur, et Ecclesia debito officio et suffragio privaretur, quod est contra justitiam et religionem. Confirmatur tertio, quia hujusmodi beneficiatus tenet ad assistendum in choro, si sit canonicus, vel si servitium in choro sit quocumque modo annexum beneficio; ergo juxta regulam supra positam tenebitur etiam recitare officium, si choro non satisfaciat. Tandem quamvis pensio omnium fructuum reservetur, nunquam privatur beneficiatus aliquo emolumento, vel distributionum chori, si in illo sit præbendatus, vel oblationum ad altare, si sit parochus, vel alicuius recompensationis sui servitii, si illud exhibeat, quia hoc jure nunquam privatur propter pensionem omnium fructuum, quæ semper intelligitur, deductis necessariis oneribus et expensis ecclesiæ; ergo hoc satis est ad obligationem recitandi, supposito beneficio.

4. Limitatio Ledesmæ et Aragonis minime necessaria judicatur. — Ex quo infero non esse necessariam limitationem, quam Ledesm. et Aragon. posuerunt, a qua Navar. non omnino dissentit, nimirum ut hoc procedat, quando acceptatio talis beneficij cum illa fructuum reservatione est voluntaria, non vero quando est a Papa injuncta ex obedientia. Dico enim etiam tunc teneri beneficium ad recitandum, quia nunquam ita obligatur ad fructus alteri tradendos, quin saltem quotidianas distributiones, vel aliquid in sustentationem recipere possit et debeat, si inserviat, quod satis est ut ad recitandum obligetur. Nam si servire noluerit, et ideo nihil acceperit, jam non ex necessitate, sed ex voluntate caret stipendio, ideoque tenetur nihilominus recitare, cum beneficium retineat et possideat. Neque admitto casum in quo Pontifex præcipiat recipere beneficium cum administratione et servitio ejus sine ullo subsidio, temporali servitio accommodato, et absque voluntario consensu recipientis, nam tale præceptum esset contra naturalem æquitatem, nisi ipse Pontifex aliunde de stipendio convenienti illi provideret, vel ex propriis bonis, vel ex alio beneficio simplici, aut pensione, aut alio modo simili. Et tunc clarum est intentionem Pontificis esse obligare illum ad totam administrationem beneficij, sub qua etiam recitatio horarum comprehenditur.

5. Ille, cui ita resignatum est beneficium, ut solo titulo gaudeat, alio reservante fructus et administrationem, non tenetur ex eo recitare. — Magis ergo necessaria limitatio in hoc easu adhibetur per illam particulam, quam in as-

sertione posuimus: *Beneficium et administrationem ejus*: nam si aliquis habens beneficium, illud resignat in alterum ex consensu Papæ, reservando sibi omnes fructus cum administratione beneficij, et alteri nudum titulum seu beneficium tribuendo, tunc revera obligatio recitandi manet apud pensionarium, et beneficiatus pro tunc non obligatur, ut recte docuit Navar. in Manuali, c. 25, n. 104, et dict. cap. 7 de Orat., num. 28 et sequentibus; et Corduba supra, casu 186, et Toletus, dict. cap. 14, in ultimis verbis. Et ratio est jam tacta, quia obligatio manet apud pensionarium; ergo non est cur transferatur in beneficiatum. Item, quia beneficiatus ille non potest deservire, etiamsi velit, sine consensu pensionarii, et consequenter non potest aliquam sustentationem ex beneficio accipere; cur ergo debet tunc ad recitandum obligari? Itaque renunciatio illa videtur esse quasi jus succedendi in obligatione beneficij et fructibus ejus; tamen quia hoc jus non datur, nisi transferendo beneficium ipsum in successorem, ideo acquirit quidem statim jus in re quoad beneficium ipsum, seu proprietatem ejus, non vero suscepit onera beneficij, sicut nec emolumentum ullum, et ideo pro tunc non obligatur ad recitandum. Alius vero, qui beneficium renunciavit, retenta pensione et administratione, non ratione pensionis secundum se spectatae, ut argumentum supra factum probat, sed ratione administrationis, ad quam manet obligatus, horas canonicas dicere tenetur; pars enim illius administrationis est officii canonici recitatio.

6. Tertia assertio: possidens in pace beneficium, cuius fructus primo et secundo anno non recipit, idque ex justa consuetudine, tenetur servire, et recitare. — Dico tertio: habens, et pacifice possidens beneficium, cuius fructum non recipit primo vel secundo anno, ex præscripta et justa consuetudine, sicut tenetur beneficium inservire, ita etiam tenetur illo tempore recitare, in quo fructus non recipit. Hanc assertionem docere videtur Navar., c. 7, de Orat., n. 30; quia tamen in ea non omnino persistit, nec proprium sensum et fundamentum declarat, ut intelligatur, suppono, variis modis posse hunc casum contingere, quatenus ex variis causis potest introduci privatio fructuum pro illo tempore, que videntur ad quatuor reduci. Una est, ut illi fructus Episcopo, verbi gratia, vel simili Prælato reseruantur, et ita augeantur redditus ejus. Secunda, ut illi fructus inter alios capitulares dis-

tribuantur, et cedant in augmentum stipendii eorum. Tertia, ut ipsimet beneficiato post mortem ejus reserventur, ut vel possit testari de illis, vel ejus funeri, animæ, aut etiam haeredibus inserviant. Quarta, ut illi fructus applicentur alicui operi pio, ut hospitali, verbi gratia, aut cuipiam simili.

7. Extravagans Joan. XXII favens abrogata est per consuetudinem. — Secundo, secundum est per Extrav. *Suscepti*, Joan. XXII, quæ est secunda de Electione, et per aliam, unicam, *Ne sede vacante*, inter communes, prohibutum esse, ne in aliquo istorum casuum privetur beneficiatus pro illo tempore omnibus fructibus beneficij, sed ad summum dimidia parte eorum. Quod si illa constitutio servaretur, non esset necessaria conclusio posita, nam est evidens illud fore sufficiens ad obligationem recitandi. Verumtamen illa non servatur, sed per contrariam consuetudinem abrogata est; et omnibus illis modis solent beneficiati privari penitus fructibus illius temporis, etiamsi beneficium inserviant. Ait autem Navar. has consuetudines iterum reprobatas esse per Pium V, in quadam Extravag. *Durum* (ita enim legendum est, non *Dudum*, ut per errorem typographi legitur in nostro Navarro), estque constitutio centesima sexta Pii V, in Bullario Romano: *Sed quia aliquot Ecclesiæ (ait Navar.) non receperunt eam (scilicet Pii constitutionem), nec volunt recipere, credo, quod norus canonicus excusaretur a recitando, etiamsi jure deberentur illi dimidiati fructus, quia cum non posset eos sine impensa fructibus majore, et lite molestissima contra suam Ecclesiam exigere, satis videtur non posse eos recipere.* Verumtamen constitutio Pii V non est facta ad renovandam Extravag. Joan. XXII, sed solum ad tuendum, et denuo statuendum decretum Conc. Trid., sess. 24, c. 14; in quo non in universum reprobantur illæ consuetudines, sed illæ tantum quæ videntur speciem aliquam simoniæ continere, ut sunt illæ, *quibus observatur, ut in electione, præsentatione, etc., vel admissione ad possessionem, etc., certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes illicite, etc., interpolantur, quas Concilium vocat, simoniæ labis, aut sordidae araritiae suspicionem habentes;* et ideo quomodo permittendæ non sint, ibi statuit, et illud statutum tantum confirmavit et auxit Pius V, ut ex tenore constitutio eius constat.

8. Consuetudo ut accipiat Episcopus fruc-

tus alieni beneficij primo vel secundo anno per Tridentinum et Pium V reprobata est; si tamen alicubi viguerit, dummodo distributiones canonici accipiatur, tenetur servire et recitare. — Ex his ergo descendendo ad quatuor modos consuetudinum supra numeratos, prima, in qua fructus alieni beneficij Episcopus pro aliquo tempore accipit, reprobata est per Concilium Tridentinum et Pium V, tanquam simoniaca, vel irrationalis; et ita declaratum saepius invenio a Congregatione Cardinalium. In quibus etiam declaratur, non posse tales fructus exigi pro usu fabricæ, vel servitio sacristie, nec pro solvendis debitis antiquis Ecclesiæ, etiam factis pro reparatione et melioratione bonorum. Adde in his casibus non solum esse prohibutum, privare beneficiatum omnibus fructibus alicuius anni, sed etiam parte eorum, ut ex Motu Pii V constat. An vero contraria consuetudo possit honestari, tractavi supra, tract. 3, lib. 4, capit. 48, et sane vix potest, maxime quoad omnes fructus. Nihilominus tamen si de facto alicubi retinetur illa consuetudo, et novus canonicus privatur primo anno omnibus fructibus, admittitur tamen ad chorum cum suis distributionibus, illud satis est ut obligetur ad recitandum, etiamsi moraliter non possit, nec habeat spem obtinendi fructus. Quia beneficium cum emolumento distributionum sufficit ad obligationem recitandi ex omnium sententia: nam ille recipiendo distributiones, tenetur officio canonico adesse in choro; ergo et recitare, si per illum stet quominus eas habeat per voluntariam absentiam. Si vero etiam distributionibus injuste privaretur, et nihilominus cogere tur residere, et inservire, et transacto anno posset incipere fructibus beneficij gaudere, tunc valde probabile videtur per se non obligari ad recitandum ex vi beneficij, et ideo in assertione tantum locutus sum de consuetudine justa; et ratio illius sententiae est, quia tunc per quamdam moralem violentiam privatur omni fructu et subsidio sui beneficij. Et nihilominus etiam in eo casu hoc mihi incertum est, sed de hoc generaliter inferius dicam.

9. Consuetudo ut accipiant cæteri capitulares fructus primi vel secundi anni canonici intrantis reprobata est per Tridentinum et Pium; aliquo tamen modo potest ille obligari ad recitandum propter contrariam consuetudinem. — In secundo casu, in quo fructus distribuuntur inter alios canonicos, seu beneficiatos, censeo eodem modo esse reprobatas similes consuetu-

dines per Concilium Tridentinum et Pium V. Nam hujusmodi consuetudo videtur comprehendendi sub illis, quae ibi dicuntur, *Turnorum lucra*. Unde Pius V expresse etiam prohibet *hanc applicationem fructuum fieri mensæ capitulari, seu inter alios canonicos et personas ecclesiæ seu capituli dividì*. De qua lege et consuetudine contraria etiam dixi in dict. cap. 48; ubi autem contraria consuetudo retinetur, idem dicendum est, quod in primo casu, nam est eadem ratio. Et addi hic potest peculiaris consideratio. Nam licet in præsentí tempore novus canonicus sentiat incommodum carentiae fructuum pro illo anno, tamen postea sentit commodum ex fructibus modernorum canonorum post ipsum intrantium, nam admittetur ad partem eorum, quod commodum non sentit in priori casu, quando fructus applicantur mensæ episcopali. Ratio ergo hujus commodi obligabitur ad recitandum statim, quia licet differatur solutio, non omnino auferatur. Sed in hac etiam consideratione discretione opus est; duobus enim modis potest retineri illa consuetudo: primo, ut semper sit iniqua, et consequenter exactio injusta, ita ut retineri non possint, quæ ex vi illius accipiuntur, juxta Motum Pii V. Et tunc tale commodum expectatum non obligabit ad recitandum, quia revera nullum est, nec retineri potest, nec Ecclesia vult illud donare; ergo multo minus vult ratione illius ad recitandum obligare. Quin potius obligat talem canonicum, ne ir futurum aliquid recipiat de fructibus intrantium, et ad restituendum, quidquid sic receperit, quia non potest ab aliis denuo venientibus recuperare, quod ab antiquioribus per vim sibi sublatum est. Ergo in eo casu judicium ferri debet, ac si nullum lucrum expectaretur, sicut in præcedenti puncto. At vero si alicubi esset illa consuetudo sufficienter præscripta, ut honesta (non est enim improbabile id accidere, vel tolerari posse), tunc optime procederet dicta consideratio, quia tunc justa esset expectatio futuri emolumenti, et habere posset rationem sufficientis stipendii, supposito titulo et possessione, et aliis honoribus, seu commodis canonici, ut sunt habere sedem in choro, suffragium in capitulo, et certum gradum, et locum honoris in ecclesia.

10. *Consuetudo reservandi fructus primi vel secundi anni beneficii, ipsi beneficiato post mortem, ut possit testari de illis, non est reprobata per Concilium, atque adeo tenetur tunc temporis recitare.* — In tertio casu, censeo consuetudi-

nem non esse reprobata per illa jura, et tali consuetudine supposita, evidentem esse conclusionem positam, quod tunc teneatur canonicus recitare. Priorem partem probo, quia nec in Concilio Tridentino, neque in motu Pii V, inveniuntur verba, quibus illa consuetudo vel simile statutum reprobetur; et ideo leges illæ ad illam extendendæ non sunt. Maxime quia nec similitudo rationis intercedit. Quia in tali consuetudine nullum est vestigium simoniæ, aut turpis avaritiæ, cum nec Episcopus, neque alii canonici aliquid inde lucentur. Atque ita invenio declaratum in dicta Congregatione Romana his verbis: *Nequae hoc Decreto, nec Bulla Pii V super hac eadem re edita, prohibitur statuta Ecclesiarum deserviendi per annum, vel aliquod tempus, nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro servitio, idque post obitum hereditibus deberi, cum sit potius differre quam auferre.* Et ex his verbis probatur aperte altera pars. Quia si illa est dilatio et non ablatio, ergo ex tunc acquiritur jus ad illos fructus beneficii; ergo per servitium officii, in quo servitio maxime comprehenditur horarum recitatio; ergo statim urget obligatio illas recitandi. Secundo, quia illa consuetudo non debet nec potest privare distributionibus, ut indicatur aperte in illa declaratione, ibi: *Et nihil percipere inde de massa grossa; nam in hac massa non includuntur distributiones; et ideo supponitur, quod statutum (et idem est de consuetudine), ut sit justum, non debet comprehendere distributiones, quæ ad obligationem recitandi sufficiunt, ut saepe dictum est.* Verumtamen si alicubi contingere etiam distributiones negari jure, vel injuria, nihilominus prior ratio de jure acquisito ad fructus postea recipiendos, omnino sufficit ad obligationem recitandi, ut ostensum est; præsternit quia illa dilatio non multum refert, et saepe cedit in majus commodum temporale et spirituale ipsius beneficii. Adverto tandem in illa declaratione aperte supponi, Extravagantem Joannis XXII, quoad hanc partem non obligare, sed vel abrogatam esse, vel omnino non fuisse receptam, alias non posset statutum privatæ Ecclesiæ contra illam prævalere; et idem animadvertis poterit ex sequenti puncto.

11. *Consuetudo applicandi fructus beneficii primi vel secundi anni alicui operi pio non est reprobata per Tridentinum, atque adeo beneficiatus tenetur tunc temporis recitare, dummodo distributiones capiat.* — Quartus item modus reprobatus non est per Concilium Tri-

dentinum nec Pium V, sed potius in Concilio aperte excipitur in illis verbis: *Sancta Synodus mandat Episcopis, ut quaecumque hujusmodi in usus pios non convertuntur, etc.* Pius autem V expresse illam approbat; moderatur tamen eam his verbis: *Et nihilominus statuimus, ut ubicumque hujusmodi fructus, et distributiones, fabricæ, vel sacristiæ, aut alterius pii loci usibus ultra semestre tempus reperiuntur concessi, horum duntaxat dimidia pars ipsi sacristiæ, vel fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati predicti integrum percipient.* Ubi ergo fuerit haec constitutio hoc modo servata, clara est etiam obligatio; nam quotiescumque recipiunt dimidiæ partem fructuum, satis est ad obligationem, ut per se constat. Unde fit ut, licet sex primis mensibus nihil accipiant, nihilominus tunc recitare teneantur, quia sequentibus sex mensibus percipient integros fructus dimidiæ anni, et ita pro toto illo primo anno recipient saltem dimidiæ partem masse grossæ illius anni ultra distributiones; tunc ergo dubitari non potest de obligatione. Potest autem contingere ut non obstantibus illis verbis Pii V, alicubi præscriptum sit ut pro anno integro vel longiori tempore omnes fructus applicati sint ad aliquod opus pium, ita ut honeste et juste id jam fiat; tunc ergo etiam procedit conclusio posita, nimur ut, tali consuetudine honesta non obstante, teneatur novus canonicus etiam illo primo anno recitare.

12. *Probatur tradita doctrina.* — Probatur autem in hunc modum, quia per illam consuetudinem non est factum, ut officium pro illo beneficio debitum minuatur, sed potius est factum ut illud idem onus et officium imponatur beneficiato cum illo minori lucro, atque adeo ut futuri fructus posteriorum annorum acceptentur ex tunc, et expectentur ut sufficiens stipendium totius temporis, et servitii beneficii a primo die possessionis ejus; sed ille, qui accipit tale beneficium, voluntarie illud acceptat; ergo ad totum illud onus obligatur. Consequens est evidens, et minor ex facto ipso ut nota supponitur. Major autem probatur primo, quia hi præbendati tenentur illo tempore ad assistendum vel canendum in choro, et ad satisfaciendum aliis functionibus suæ præbendæ; ergo signum est non fuisse diminutam obligationem officii quoad alia munia; ergo neque quoad recitationem horarum. Patet consequens, tum quia non est hoc officium pejoris conditionis, cum sit præcipuum; tum etiam quia qui ratione beneficii,

et ex vi sui munieris tenetur adesse seu canere in choro, a fortiori tenetur privatim recitare horas, quando in choro non explet obligacionem suam. Et confirmatur, quia non est verisimile, consuetudinem illam introductam esse cum diminutione divini cultus; sic enim neque pia, neque rationabilis aestimanda esset; ergo potius introducta est cum diminutione stipendii, et cum aliquo onere ipsius beneficii. Neque in hoc est aliqua injustitia, nam futuri fructus solent esse adeo copiosi, ut ad satisfaciendum oneri totius illius temporis sufficient. Quod autem exigatur officium quasi anticipatum pro aliquo tempore ante solutionem stipendii, cum a principio sit quasi voluntaria pactio, non continet injuriam. Eo vel maxime quod nunquam isti præbendati ita privantur fructibus pro illo tempore, quin saltem distributiones quotidianas accipiant, quæ sole sufficiunt ad obligationem recitandi, ut infra dicimus. Quod si quis per voluntariam vel necessariam absentiam illas amittat, accidentarium est, nec propterea excusabitur ab obligatione recitandi. Ita ergo veluti inductione facta constat, quoties ratione justæ consuetudinis privatur quis omnibus fructibus sui beneficii pro aliquo tempore, non propterea excusari ab obligatione recitandi horas canonicas. Si autem in eo casu quis privaretur etiam distributionibus horarum, certe videtur consuetudo inusta; et ideo dubitari potest an tunc admitti possit excusatio, de quo statim generaliter dicemus.

13. *Quarta assertio: quando quis non recipit fructum ex suo beneficio voluntarie, tamen non propterea excusatur ab onere recitandi.* — Dico quarto, quando quis non recipit fructum ex suo beneficio sua voluntate, vel culpa, non propterea excusatur ab onere recitandi. In hac assertione non dissentunt auctores citati: et ratio generalis est, quia non debet Ecclesia privari suo servitio propter voluntatem vel iniuriam ministri. In particulari vero potest declarari, nam tribus fere modis potest hoc contingere. Primo, quia beneficiatus cedit fructibus, ut pater, nepos, aut amicus, vel creditor illis fruatur, et tunc non potest dici non recipere fructus, quia licet per se non recipiat, recipit per alium; et ideo clarum est teneri ad omnia onera beneficii. Secundo, contingere potest ex voluntate ipsius beneficiati, quia non potest obtinere fructus, nisi residenceat, seu serviat, et non vult inservire, nec residere; tunc enim sibi imputet, quia per ipsum stat, quominus fructus recipiat. Nam supra dicebamus cum

communi sententia, quod si per beneficiatum, qui jam habet verum titulum, stet quominus possessionem etiam habeat, nihilominus teneatur ratione tituli recitare; ergo multo magis, qui jam pacifice possidet, obligabitur, etiamsi fructus non recipiat, quia per eum stat. Et hac ratione excommunicatus suspensus a beneficio, vel alius similis, qui sua culpa non facit fructus suos, ad recitandum tenetur, ut diximus in tom. 5 de Censuris, disp. 12, sect. 2, n. 13 et seq., et d. 26, sect. 2, in principio.

14. *Tribus modis potest contingere voluntaria privatio fructuum.* — Tertio, potest contingere ut beneficiatus non fruatur fructibus ex incapacitate personae ad inserviendum beneficio. Contingit enim alicui ex indulgentia, seu dispensatione dari beneficium in ea etate, vel carentia litteraturae, aut simili defectu, ratione cuius inepitus est ad servendum, in quo casu cogitur vicarium ponere, qui serviat, dando illi, si necesse sit, omnes fructus beneficii (ut si sit tenue, et omnes sint necessarii ad congruam sustentationem vicarii). Tunc ergo dominus beneficii recitare nihilominus tenetur, nisi in hoc etiam sit specialiter dispensatus, vel nisi ad hoc etiam sit omnino inepitus, quia fortasse non pervenit ad usum rationis, quod necesse est a dispensante non ignorari, ut dispensatio validasit, et ita tunc etiam toleratur ille defectus ratione dispensationis, et censemur tota administratio beneficii, etiam quoed recitacionem horarum, commissa vicario beneficii. Seclusa vero dispensatione speciali, obligatio recitandi semper manet apud beneficiatum. Ratio est, quia haec obligatio recitandi personalis est, et ideo per ipsum beneficiatum impleri debet, nam intrinseco, et per se oritur ex ipso beneficio. Et impedimentum fructuum in illo casu non oritur aliunde, quam ex conditione ipsius habentis beneficium, sed sibi debet illud imputare: nam voluntarie suscepit beneficium cum illa ineptitudine, ideoque non potest exonerari intrinseco debito beneficii, quod per se potest solvere et debet.

15. *Titulus beneficii et honor, simul cum spe fructus, satis obligant ad recitandum.* — Eo vel maxime quod, licet tunc non fruatur fructibus beneficii, expectat aliquando frui, quando ablato impedimento, possit per se ipsum inservire, et illa spes cum titulo, et honore beneficii est sufficiens recompensatio onoris recitandi. Imo, licet fingamus easum, in quo etiam illa spes desit, quia impedimen-

tum est perpetuum (quamvis non videatur moraliter contingere, ut vel talis dispensatio detur, vel quod velit aliquis onerari beneficio, ex quo nunquam fructum sperat) illo tamen casu positivo, non credo illum accipere beneficium sine onere recitandi, propter principalem rationem factam, quod haec obligatio est per se annexa beneficio, et sola voluntas sic accipientis beneficium non potest illam separare. Praeterquam quod, qui in tali casu beneficium acceptat, aliquod commodum inventit, vel in honore beneficii, vel in privilegiis ejus, vel in aliqua alia ejus qualitate; et ideo mirum non est quod aliquod etiam onus sentire debeat; ergo maxime onus recitandi, quod est quasi primum, et fundamentum aliorum. Ex quibus a fortiori colligitur nunquam excusari beneficiatum ab onere recitandi, eo quod per alium serviat omnibus aliis actionibus et oneribus beneficii, quantumvis licite id faciat, vel ex dispensatione, vel ex consuetudine praescripta, vel ex ipsa institutione simplicis beneficii. Quia obligatio recitandi personalis est, ut ex Ecclesiae consuetudine et juribus citatis colligitur, sicut obligatio audiendi Missam personalis est, nec potest per alium impleri, et haec est communis sententia Theologorum locis citatis, et Canonistarum, in cap. 1 de Celeb. Missar., praesertim Joannis Andreæ, Innocentii, et Panormitani, licet alii contrarium senserint, quorum sententiam dixit Sylvester supra, quæst. 2, forte veram esse, quando nullam utilitatem ex beneficio quis accipit, quod Angel. et aliqui Thomistæ sequuntur, sed etiam in eo casu oppositum ostendimus esse verius, quod tenet Turrecrem., cap. Eleutherius, distinct. 91, q. 6, et alii.

16. *Quinta assertio: clericus, si vi et injuste privatur fructibus beneficii, non ideo semper excusat ab onere recitandi, aliquando maxime.* — *Probatur prima pars.* — Dico quinto: Licet clericus habens beneficium, per potentiam, coactionem, vel injustitiam privetur fructibus beneficii, non propterea semper excusat juste ab onere recitandi, quamvis in aliquo casu probabiliter id possit sustineri. Haec assertio quoad primam partem difficultatem non habet, quoties is, qui aliquo tempore privatur fructibus beneficii quod possidet, sperat aliquando illos recuperare, ut omnes fatentur, vel quia quod differtur, non auferatur, vel quia illa spes pretio aestimabilis est, vel certe quia ipsum beneficium, pacifice possessum, est sufficiens ratio obligandi, et ideo

non debet privari suo servitio, saltem in casu dubio de futuro eventu fructuum, quia in dubio melior est conditio ipsius beneficii, seu Ecclesie; invenitur autem tale dubium, quoties manet illa spes. Difficultas ergo est, quando quis privatur fructibus sine ulla spe illos recuperandi, nam in eo casu Navar., Cajetan., Sot., Ledesm., Corduba, et fere omnes, indistincte docere videntur, illum non teneri ad recitandum ex vi beneficii, quando fructus non percipit, quorum opinionem si quis sequi velit in praxi, tutus erit.

17. *Confirmatur magis obligatio recitandi.* — Videntur tamen mihi probabile, quod, si ablato fructuum non est perpetua, sed pro aliquo tempore, etiamsi sit violenta et injusta, et sine spe recuperationis, non sufficiat ad excusationem a recitando, quod videntur sentire Sylv. et Med. supra. Probatur primo, quia si per furtum vel rapinam privetur beneficiatus fructibus, non est propterea excusandus ab administratione beneficii, neque ab administratis sacramentis, si sit curatus; ergo neque ab onere recitandi, quod non minus est per se conjunctum beneficio. Secundo, ponamus per easum fortuitum, vel sterilitatem temporum, beneficium aliquo, vel aliquibus annis nullos reddere fructus, numquid propterea excusandus est beneficiatus, ne recitare teneatur? Non videtur profecto æqua conditione, nam si contingat ubiores, vel duplo maiores esse fructus unius anni, non propterea majus onus suscipit. Qui ergo beneficium semel acceptat, sicut illud facit sibi proprium, et ratione illius habet jus ad omnes fructus beneficii, quotquot illi fuerint, ita etiam recipit in se onera beneficii tanquam propria, et similiter suscipit pericula saltem ordinaria, et moralia, ut interdum fructus, vel minuantur, vel auferantur: et cum illis periculis obligat se ad onera beneficii. Et hoc videtur justissimum pactum, quod tacite intervenit inter beneficiatum et Ecclesiam; ergo licet pro aliquo tempore injuste privetur fructibus, non statim potest licite officium suum deserere, et consequenter neque horas canonicas omittere; eo vel maxime quod fortasse prioribus annis tot redditus accepit, qui possent sufficere pro justo stipendio plurium annorum, et in futuro tempore alios similes annos expectat; ergo moraliter omnia computando sufficiunt illi fructus pro justo stipendio totius illius temporis continui, etiam demptis illis, qui pro aliquibus annis per vim auferuntur. Unde considerando jus ad fructus, quod per

CAPUT XXI.

UTRUM HABENS BENEFICIUM TENUE AD HORAS CANONICAS RECITANDAS TENEATUR?

1. *Prima sententia, asserens tenuitatem beneficii deobligare a recitando.* — Hoc dubium ex dictis nascitur; nam ex illis videtur sequi pars negans, quia onus recitandi non sequitur ex beneficio nisi cum ordine ad fructus; unde si beneficium nullos haberet fructus, talis obligationem inducere non posset (quamquam illud nec proprie beneficium dici posset); sed in moralibus parum quasi nihil reputatur; ergo tam tenues possunt esse fructus ut beneficium non magis obliget, quam si nihil redderet. Et confirmatur haec pars: nam justitia postulat ut qui non accipit justum stipendium, non teneatur laborare: sed fructus tenuissimi non sunt stipendium condignum clericis. Quod declaratur ex illo: *Qui altari deservit, ex altari vivere debet;* nam clericus non potest vivere tenuissimis fructibus; ergo neque ad serviendum, seu recitandum obligandus est. Atque hanc sententiam tenuit Sotus, lib. 10 de Just., q. 5, art. 3, quem sequitur Arag., 2. 2, q. 83, art. 12, qui ait, recen-